

17-A Barcelona i Cambrils

Activitats didàctiques per treballar
els atemptats amb els alumnes

Educació Secundària
Guia per al professor

17-A Barcelona i Cambrils

Els atemptats soferts a Barcelona i Cambrils han causat gran impacte en la societat catalana i infants i joves no n'estan exempts. En aquest context, des del centre educatiu, volem oferir la possibilitat de plantejar els dubtes i les pors i donar-hi resposta transmetent confiança i tranquil·litat.

Introducció

Després dels atemptats soferts a Catalunya, el primer dia d'escola esdevé un moment clau per manifestar la nostra condemna als atemptats soferts el 17 d'agost a Barcelona i Cambrils en nom de l'Estat Islàmic i retre un homenatge a les víctimes.

Cap ideologia pot imposar-se per la violència i d'aquí la condemna ferma i decidida dels atemptats. Però també és important no caure en prejudicis basats en estereotips i, en aquest sentit, és imprescindible, per exemple, no etiquetar tots els musulmans pels actes terroristes protagonitzats per alguns en nom de la religió islàmica.

Proposem un seguit d'activitats que ens ajudaran a compartir emocions i pors, aclarir conceptes, ser crítics, deixar de banda els prejudicis i, sobretot, a valorar la pau i la convivència en un món plural.

Índex d'activitats

- **Activitat 1:** Abordem el tema
- **Activitat 2:** Primeres reaccions: condemna dels actes terroristes
- **Activitat 3:** Què està passant?
- **Activitat 4:** Anàlisi crítica del tractament dels atemptats per part dels mitjans de comunicació
- **Activitat 5:** Proposem un acte d'homenatge

Recursos

Aquestes activitats didàctiques formen part del material específic que el Departament d'Ensenyament ha elaborat per treballar amb els alumnes els atemptats de Barcelona i Cambrils.

Aquestes activitats es poden complementar amb les ja existents per treballar els atemptats en el marc del Protocol de prevenció, detecció i intervenció de processos de radicalització als centres educatius (XTEC):

- [Proposta pedagògica davant un atemptat terrorista o acció violenta greu](#)
- [Proposta d'activitats didàctiques per a l'alumnat de secundària](#)

Objectius

1. Facilitar que els alumnes expressin les emocions, sentiments i dubtes generats pels atemptats.
2. Conèixer els fets que originen aquests actes terroristes i les conseqüències que generen en la societat.
3. Desenvolupar l'anàlisi crítica de l'alumnat davant els atemptats terroristes duts a terme a Barcelona i Cambrils.
4. Reforçar els vincles entre els companys per cohesionar els grups i evitar possibles polaritzacions, conductes d'odi o replegament identitari.
5. Dur a terme una actuació sota els lemes #notincpor i #treballemxlapau que podran enviar a l'espai de la XTEC creat per recollir aquestes accions.

Paraules clau i definició

- **Atemptat:** T temptativa criminal contra algú, acte fet amb la intenció de danyar greument alguna cosa.
- **Terrorisme:** Delicte que consisteix a utilitzar la violència, d'una manera sistemàtica i sovint indiscriminada, en la lluita social i política.
- **Islam:** Religió monoteïsta, practicada pels musulmans, basada en els ensenyaments de Mahoma, continguts principalment a l'Alcorà.
- **Estat Islàmic:** Grup de persones violentes que diuen lluitar i matar en nom de l'Islam, tot i que la majoria de musulmans hi estan en desacord. En cap cas es tracta d'un estat ni d'un país.
- **Prejudici:** Actitud hostil i desconfiada respecte a alguna persona pel fet de pertànyer a un grup social o a un col·lectiu determinat.

Activitat 1 Abordem el tema	30 minuts
Finalitat Amb aquesta activitat l'alumnat ha de poder: <ul style="list-style-type: none"> • Expressar les emocions, sentiments i dubtes generats pels atemptats. • Analitzar les reaccions que les accions terroristes generen en la societat. 	
Descripció i desenvolupament El professor comença fent una introducció sobre per què treballem aquest tema a començament de curs. A continuació, proposa als alumnes respondre un breu qüestionari sobre la seva experiència i coneixements generals en relació amb els atemptats. En acabar, el professor recull totes les respostes i les repartirà de manera aleatòria entre els alumnes. La posada en comú es fa a mida que es llegeixen i es comenten les respostes.	
Rol del docent <ul style="list-style-type: none"> • Procurar un diàleg fluid i respectuós. • Facilitar les intervencions de tots els que hi vulguin participar. • Evitar intervencions molt llargues o fora del tema. • Aclarir els dubtes i falses creences dels alumnes sobre aquests fets. 	
Activitat 1. Abordem el tema Com ja sabeu, el 17 d'agost vam viure amb indignació, tristesa, ràbia i por els atemptats de Barcelona i Cambrils. De ben segur que n'haureu parlat a casa, amb els amics... però els fets han estat tan colpidors que és important que compartim com ens vam sentir i com ens sentim i què sabem dels fets. Abans de començar el debat us demanem que contesteu aquestes preguntes. És important que les respongueu totes. <ol style="list-style-type: none"> 1. Com et vas assabentar dels atemptats? 2. Què vas sentir en saber què havia passat? Què sents ara? 3. Ara que han passat uns dies, han canviat els teus sentiments? 4. Qui ha reivindicat els atemptats? Saps alguna cosa sobre aquest grup terrorista? 5. Saps quines edats tenien els autors d'aquests atemptats? 6. Quins motius creus que van portar els terroristes a realitzar els atemptats? 7. Com valores la reacció de la societat? 8. Has vist imatges o llegit missatges que has trobat poc ètics? 9. Quin lema ha sorgit per rebutjar el terror? Per què? 10. Hi ha alguna cosa que et preocupi arran del que ha passat? 11. Què creus que podem fer nosaltres, a nivell individual i col·lectiu, per acabar amb els atemptats? 	
Orientacions per al professor Aquest qüestionari permet un primer abordatge al tema que faciliti copsar els coneixements previs dels alumnes sobre què va passar el 17 d'agost i puguin explicar els seus sentiments i inquietuds. <ol style="list-style-type: none"> 1. Com et vas assabentar dels atemptats? Resposta oberta dels alumnes. És possible que molts se n'assabentessin a través del mòbil, de les xarxes socials... 2. Què vas sentir en saber què havia passat? Resposta oberta dels alumnes. Sovint els primers sentiments són de por, confusió, indignació, angoixa... Si vivim prop d'on ha passat l'atemptat, ens alarmem primer de tot per les víctimes, però també per la nostra seguretat. Si coneixem algun afectat o implicat, podem tenir sentiments contradictoris. És important deixar clar que aquestes reaccions són del tot normals. 	

3. Ara que han passat uns dies, han canviat els teus sentiments?

Resposta oberta dels alumnes. Pot ser que la reacció inicial de por, incredulitat, ràbia, angonya... es mantingui, però també és possible que alguns alumnes es mostrin més tranquils o, fins i tot, indiferents, marcant distància amb els fets, o que altres hagin desenvolupat més pors.

4. Qui ha reivindicat els atemptats? Saps alguna cosa sobre aquest grup terrorista?

L'Estat Islàmic (EI) ha reivindicat l'autoria dels atemptats. Es tracta d'un grup terrorista que fa una interpretació radical de l'Islam i utilitza la violència per imposar la seva ideologia.

5. Saps quines edats tenien els autors d'aquests atemptats?

De les 12 persones que pertanyien a la cèl·lula terrorista de Ripoll, la majoria estava en una franja entre els 17 i els 22 anys.

6. Quins motius creus que van portar els terroristes a realitzar els atemptats?

Resposta oberta dels alumnes. El fet que molts dels integrants d'aquesta cèl·lula terrorista fossin joves posa de manifest la facilitat amb què van ser captats i adoctrinats per altres persones, que van anul·lar la seva capacitat crítica i de raonament. Els motius pels quals aquests joves es van introduir en aquesta cèl·lula terrorista poden ser multifactorials (baixa autoestima, necessitat de donar sentit a la vida, desorientació identitària,) i, malgrat que moltes persones els vulguin relacionar directament amb l'Islam, la realitat pot ser molt diferent.

7. Com valoreu la reacció de la societat?

Resposta oberta dels alumnes. Cal fer una valoració positiva de la ràpida actuació i dels esforços dels cossos de seguretat i del personal sanitari, de les mostres de solidaritat de la població respecte als afectats pels atemptats, així com les mostres espontànies de condol i homenatges a les víctimes per part dels ciutadans.

8. Has vist imatges o llegit missatges que has trobat poc ètics?

Resposta oberta dels alumnes. En els primers moments van aparèixer imatges i vídeos de persones atropellades, ferides i, fins i tot, mortes. Davant la pressió social, i per respectar el dret a la privacitat de les víctimes, algunes imatges van ser pixel·lades. També en un primer moment es va donar massa informació, alguna de contradictòria o de no contrastada, fet que agreujava la sensació de confusió.

9. Quin lema ha sorgit per rebutjar el terror? Per què?

"No tinc por". Resposta oberta dels alumnes. La por és un sentiment útil i necessari que ens fa estar alerta en situacions noves o desconegudes. El terror és l'exponent màxim de la por. L'objectiu dels grups terroristes és imposar per la força i mitjançant el terror les seves idees als altres.

10. Hi ha alguna cosa que et preocupi arran del que ha passat?

Resposta oberta dels alumnes. És normal que els alumnes tinguin por de la radicalització que aquests fets generen, dels missatges d'odi que es poden promoure, de la possible sensació d'inseguretat o, fins i tot, de nous atemptats. També pot preocupar la manipulació mediàtica o l'ús partidista que se'n pot fer dels fets. En qualsevol cas, és bo que el professor transmeti seguretat, sense remarcar neguits. Tot i així, eviteu dir coses com "això no tornarà a passar mai més". Vivim en un món incert en el qual els alumnes hauran d'aprendre a viure; un aprenentatge que, evidentment, ha de ser gradual i d'acord amb l'edat i maduresa.

11. Què creus que podem fer nosaltres, a nivell individual i col·lectiu, per acabar amb els atemptats?

Resposta oberta dels alumnes. Oferir punts de vista objectius, fugir dels missatges que generen odi o violència i que separen la societat, evitar ser "adoctrinats" o "captats" per qualsevol grup sectari, desenvolupar l'esperit crític i posar en dubte les informacions que ens arriben per part de fonts poc fiables. També es pot avisar algun adult (professor...) si tenim sospites de radicalització o de conductes xenòfobes dels nostres amics o coneguts per tal que els puguin ajudar...

Activitat 2 Primeres reaccions: condemna dels actes terroristes		60 minuts
<p>Finalitat</p> <p>Amb aquesta activitat l'alumnat ha de poder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analitzar les reaccions que es deriven dels actes terroristes i la necessitat de condemnar aquests actes. • Valorar l'impacte que els actes de condemna tenen en la societat. 		
<p>Descripció i desenvolupament</p> <p>El professor mostra uns vídeos sobre la condemna dels actes terroristes de Barcelona i Cambrils a càrrec de diferents institucions, organismes i entitats. Els alumnes han d'identificar qui fa aquestes condemnes i raonar per què calen aquests actes.</p>		
<p>Rol del docent</p> <ul style="list-style-type: none"> • Procurar un diàleg fluid i respectuós. • Facilitar les intervencions de tots els que hi vulguin participar. • Evitar intervencions molt llargues o fora del tema. • Aclarir conceptes relacionats sobre els dubtes i falses creences dels alumnes sobre aquests fets. 		
<p>Activitat 2. Primeres reaccions: condemna dels actes terroristes</p> <p>A les poques hores de produir-se els atemptats de Barcelona i Cambrils, el grup terrorista Estat Islàmic els va reivindicar. Un cop es va donar veracitat a l'autoria dels fets, governs, institucions, organismes i entitats van realitzar actes de condemna.</p> <p>A continuació, us mostrem algunes condemnes que es van fer arran dels atemptats a Catalunya. Després de veure-les contesteu aquestes preguntes:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Quines persones o organismes han condemnat els atemptats? 2. De quina manera s'han dut a terme aquests actes de condemna? 3. Per què creus que és important fer aquests actes? 		
<p style="text-align: center;">Desenes de confessions religioses condemnen unides el terrorisme des de Barcelona</p> 	<p style="text-align: center;">Condemna internacional</p> 	
<p style="text-align: center;">Manifestació d'entitats musulmanes</p> 	<p style="text-align: center;">Condemna unànime al Parlament</p> 	
<p style="text-align: center;">No en el meu nom</p> 	<p style="text-align: center;">SOS Racisme: en favor dels drets humans</p> 	

Orientacions per al docent

Aquest recull de condemnes ha de permetre als alumnes reflexionar sobre la importància de manifestar obertament el rebuig contra uns actes terroristes, en particular, i contra qualsevol acte violent, en general. Els governs i organismes internacionals, els col·lectius i grups socials, les persones anònimes... necessiten fer palès el seu rebuig davant qualsevol tipus d'acció violenta o atemptat.

1. **Quines persones o organismes han condemnat els atemptats?**
2. **De quina manera s'han dut a terme aquests actes de condemna?**

<p><u>Desenes de confessions religioses condemnen unides el terrorisme des de Barcelona</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Representants de desenes de comunitats de diferents confessions religioses que conviuen a Barcelona (musulmana, jueva, cristiana ortodoxa, catòlica, evangèlica, budista, taoista, sikh, bahá i hinduista). 2. L'acte va començar amb l'Orquestra Àrab de Barcelona que va tocar el 'Cant dels Ocells' i es van anar anomenant les víctimes de l'atemptat de la setmana anterior. A continuació, es van llegir fragments de textos bíblics, budistes, de l'Alcorà, de la Torà. 	<p><u>Condemna internacional</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. La Comissió Europea, primers ministres i presidents dels principals països europeus (França, Itàlia, Regne Unit), la cancellera alemanya (Angela Merkel), el president rus (Vladímir Putin), el president dels Estats Units (Donald Trump), l'alcalde de Nova York, els governs de Mèxic, Colòmbia, Argentina, Austràlia, Xina i Japó i el secretari general de l'OTAN, entre d'altres. 2. Una portaveu de la Comissió Europea va llegir un comunicat de rebuig de l'acte, de suport a la ciutat de Barcelona i de condol a totes les víctimes. A continuació, es va fer un minut de silenci. Diversos mandataris van fer arribar missatges de condolença a la ciutat i al govern. Altres persones van publicar missatges al seu twitter particular...
<p><u>Manifestació d'entitats musulmanes</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Concentració contra el terrorisme convocada per la comunitat musulmana de Catalunya amb desenes d'entitats adherides, com ara la Fundació Ibn Battuta, per mostrar el seu rebuig contra el terrorisme. 2. El 21 d'agost Míriam Hatibi, portaveu de la Fundació Ibn Battuta, va llegir un manifest durant la manifestació d'entitats musulmanes de Catalunya per condemnar els atemptats de Barcelona i Cambrils. 	<p><u>Condemna unànime al Parlament</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. El Parlament de Catalunya, el 25 d'agost, va condemnar unànimement els atemptats de Barcelona i Cambrils del 17 d'agost. 2. Es va llegir un comunicat de condemna dels atemptats i, a continuació, els parlamentaris van fer un minut de silenci.
<p><u>No en el meu nom</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Joves musulmans pertanyents a l'organització Active Change Foundation, de Londres, van col·laborar en aquesta campanya contra l'ISIS. 2. A través d'un <i>hashtag</i> s'invitava la població musulmana a unir-se a la denúncia publicant una foto amb el lema #Notinmyname (No en el meu nom). 	<p><u>SOS Racisme: en favor dels drets humans</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. L'endemà dels atemptats, el 18 d'agost, l'entitat SOS Racisme Catalunya, que, des del 1989, defensa els Drets Humans des de l'acció antiracista, va publicar al seu web un comunicat de condemna. 2. A través d'un comunicat al seu web on comparteixen la seva condemna i el seu rebuig més enèrgic als atacs terroristes, fan una crida a no caure en el parany de generar odi a partir de l'odi i mostren el seu suport a les víctimes.

3. Per què creus que és important fer aquests actes?

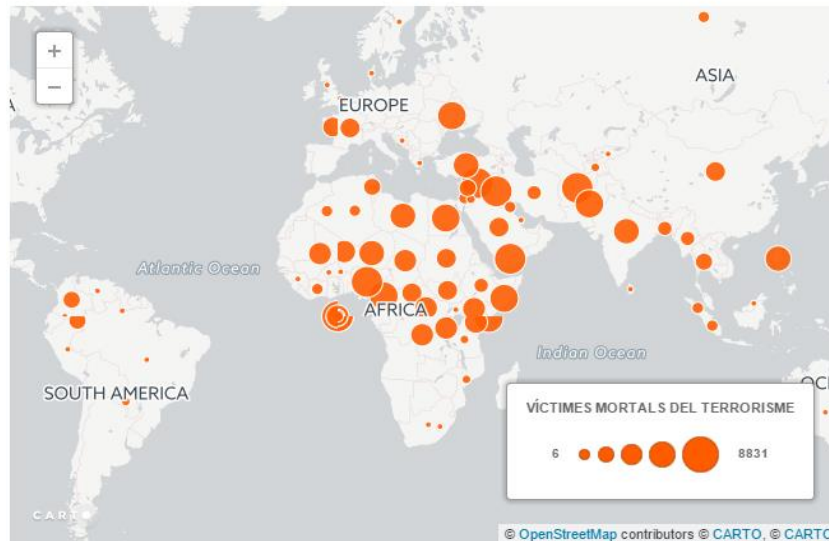
Aquesta és una manera formal i pública que tenen les institucions, els organismes i les entitats de mostrar el rebuig als atemptats terroristes. Fent un acte de denúncia i suport a les víctimes, estem condemnant el terrorisme i aquells que utilitzen la violència o la coacció per imposar la seva ideologia. També es vol donar un missatge clar (no aconseguiran atemorir-nos ni trencar la nostra convivència), un missatge que va compartir tota la societat.

D'altra banda, el fet que també les persones musulmanes condemnin els atemptats reivindicats pel grup terrorista autoproclamat Estat Islàmic dona força a un missatge clau: aquest grup no representa els musulmans.

Activitat 3 Què està passant?	60 minuts
Finalitat Amb aquesta activitat l'alumnat ha de poder: <ul style="list-style-type: none"> • Analitzar el fenomen del terrorisme produït per l'autoproclamat Estat Islàmic a nivell mundial. • Analitzar l'impacte social que aquests atemptats tenen en la societat. • Reflexionar sobre els elements que faciliten la captació i radicalització d'algunes persones. 	
Descripció i desenvolupament El professor reparteix els alumnes en grups de 3 i els demana que vagin prenent notes a partir del visionat d'uns vídeos i de la lectura d'uns fragments d'articles. Es tracta d'anotar paraules, petites frases, idees... relacionades amb les informacions que aquests documents aporten. Un cop han treballat els quatre documents, es projecten les preguntes per al debat i es demana a tots els grups que intentin donar una resposta consensuada a cadascuna.	
Rol del docent <ul style="list-style-type: none"> • Procurar un diàleg fluid i respectuós. • Facilitar les intervencions de tots els que hi vulguin participar. • Evitar intervencions molt llargues o fora del tema. • Aclarir conceptes relacionats sobre els dubtes i falses creences dels alumnes sobre aquests fets. 	
Activitat 3. Què està passant? Els actes terroristes del passat 17 d'agost van generar inseguretats, pors i molts interrogants : <i>Qui ho ha fet? Per què ho han fet? Què hi guanyen, amb això? Quins són els països amb més víctimes mortals produïdes per aquests atacs terroristes? Quins elements faciliten la captació i radicalització d'algunes persones? ...</i> Sens dubte aquestes preguntes no són fàcils de respondre, però us presentem alguns documents de premsa visual i escrita que us poden ajudar a entendre una mica millor el fenomen del terrorisme. Mentre els veieu, us demanem que preneu nota d'allò que trobeu més significatiu; poden ser paraules, petites frases, idees... <ul style="list-style-type: none"> ▪ Desarmar Estat Islàmic (38'06"). Programa de TV3 30 minuts, emès el 19 d'agost de 2017. ▪ "ISIS": el nacimiento de un estado terrorista (2'50"). Fragment del vídeo del programa Documentos TV, emès el 20 d'abril de 2015. <div data-bbox="986 1440 1465 1684" style="text-align: right;"> </div> <div data-bbox="986 1704 1465 1975" style="text-align: right;"> </div> <p>Fa un any el diari català Ara publicava les xifres d'impacte del terrorisme al món fins l'any 2015 i</p>	

oferia un mapa que ajuda a entendre la informació que aporta.

(...) L'Iraq, amb una puntuació de cinc sobre cinc, va ser el país amb més impacte del terrorisme, seguit de Nigèria, l'Afganistan, el Pakistan i Síria, tots amb puntuacions superiors a quatre. França va quedar en la setzena posició, amb una puntuació de 3,262 sobre cinc. Un increment important respecte de l'any anterior, quan havia tingut un 2,41 sobre cinc.

A continuació, t'oferim fragments d'un article publicat el passat 26 d'agost de 2017 al diari *El País*. L'article el signa la periodista Marta Fernández i aporta les opinions d'experts en sectes i processos de captació sectària.

(...) Juntament amb un equip internacional d'investigadors, el professor Ángel Gómez ha elaborat una teoria per tractar d'explicar per què els gihadistes estan disposats a matar pels seus i per les seves creences. "Tenen un vincle visceral amb el seu grup", apunta Gómez, "però a més ells consideren que el grup no és només amb qui fan l'atemptat, sinó amb la gent d'Estat Islàmic que és a Síria i a la qual no han vist mai. Els consideren la seva família i això és una cosa que els fa sentir invulnerables i protegits". Això i el menyspreu per la mort, que és la recompensa final." (...)

"No, no són psicòpates. Una altra cosa és que el procés d'adoctrinament els psicopatitzi, els insensibilitzi i els endureixi", comenta Miguel Perlado, que insisteix que les tècniques de captació i reclutament són idèntiques a les de les sectes. Com en les sectes, els reclutadors reprogramen els seus adeptes escollint sempre els subjectes més proclius a sumar-se a la causa. Luis de la Corte és taxatiu: "La radicalització és un canvi psicològic que afecta totes les dimensions del comportament i de la vida. Canvien d'actituds, de valors, de visió de futur, de projectes. Però no són malalts mentals". (...)

El gihadisme es nodreix, des de fa ja temps, de la segona generació d'immigrants. És un patró que es repeteix en els últims atemptats a Europa. Un altre tret d'aquestes cèl·lules és l'existència de llaços familiars entre els seus integrants. No obstant això, en el cas de Barcelona, a Luis de la Corte li crida l'atenció la joventut dels terroristes: "Els individus radicalitzats estan molt per sota de la mitjana d'edat tant a Espanya com a la Unió Europea. També és atípic perquè, fins a on sabem, Internet no ha tingut un paper important o, fins i tot, no l'ha arribat a tenir. I això va contra les tendències recents". Luis de la Corte destaca que en els últims anys la xarxa ha servit per escurçar els terminis dels processos de radicalització perquè "genera una freqüència d'interacció en temps real, instantània". Serveix per inocular el virus del radicalisme de manera més ràpida, encara que l'adhesió realment sòlida es produeix per la influència del líder espiritual.

Aclarim alguns conceptes abans de començar el debat...

ISIS són les sigles en anglès de l'autoproclamat Estat Islàmic de Síria i l'Iraq. Aquestes sigles en l'idioma àrab són DAESH. Hi ha d'altres grups terroristes al món que s'han afegit a l'ISIS, com el de Boko Haran a l'Àfrica.

L'Estat Islàmic és un grup radical de terroristes que volen imposar la seva ideologia mitjançant el terror i la força.

l'Islam és el nom de la religió que practiquen uns 1.570 milions de persones en tot el món. Els practicants d'aquesta religió són els musulmans.

Esperem que aquests documents hagin aportat informacions objectives i rigoroses per tal que ara

Activitat didàctica per a l'alumnat	Nivell	Guia per al professor
17-A Barcelona i Cambrils	Secundària	Pàgina 7

puguis trobar algunes respostes a les preguntes inicials que plantejàvem. A partir de les vostres respostes, farem una posada en comú.

1. **Qui ho ha fet?**
2. **Per què ho han fet?**
3. **Què hi guanyen, amb això?**
4. **Quins són els països amb més víctimes mortals produïdes per aquests atacs terroristes?**
5. **Quins elements faciliten la captació i radicalització d'algunes persones?**

Orientacions per al docent

L'activitat té com a objectiu principal aportar informacions objectives, rigoroses i fiables als alumnes joves. Si volem estar ben informats del que passa en el món, cal fer èmfasi en la necessitat de consultar fonts variades, més enllà dels vídeos de youtube o dels missatges de whatsapp que circulen sense control, com ja analitzarem a l'activitat 4.

1. **Qui ho ha fet?**

L'autoproclamat Estat Islàmic va reivindicar els atemptats. Moltes persones, inclús alguns governs, defensen que els mitjans de comunicació no haurien d'utilitzar aquest nom perquè aquest grup terrorista ni és un estat ni és islàmic i desdibuixa les línies entre Islam, musulmans i islamistes. Altres noms que rep aquest grup són ISIS (acrònim d'Estat Islàmic d'Iraq i Síria) i DAESH (acrònim en àrab d'Estat Islàmic d'Iraq i El Llevant).

2. **Per què ho han fet?**

ISIS es va autoproclamar a l'Iraq després d'una guerra i volen imposar la seva ideologia arreu del món mitjançant la força i el terror. A més, lluiten perquè l'Iran, Líbia i Síria formin un califat (un grup de països) governat per un califa. Els governs democràtics de tot el món condemnen els seus actes i s'impliquen activament en la lluita contra el terrorisme.

La majoria de musulmans no estan d'acord amb la manera com Estat Islàmic interpreta la seva religió. Cal recordar que l'Islam és la segona religió del món i vol dir "viure en pau". Dels 1.570 milions de musulmans al món, s'estima que només uns 35.000 són radicals.

En el cas dels atemptats de Catalunya, els joves que els van perpetrar pertanyien a una cèl·lula terrorista i havien estat captats i adoctrinats per un imam que actuava on ells vivien i que sembla que va fer servir els mateixos mètodes que utilitzen les sectes per captar els seus adeptes. La captació culmina amb la submissió plena i el control absolut sobre l'individu mitjançant l'anul·lació de la seva voluntat i pensament.

3. **Què hi guanyen amb això?**

Els actes terroristes tenen un gran impacte a tot el món. Sovint busquen màxima difusió i ressò mediàtic. És per això, que els objectius dels atacs terroristes són ciutats molt conegudes a nivell mundial. Els grups terroristes difonen imatges dels fets i dels terroristes com a propaganda adreçada a ressaltar les seves "conquestes" contra "l'enemic". Volen transmetre un missatge de victòria i de poder.

4. **Quins són els països amb més víctimes mortals produïdes per aquests atacs terroristes ?**

L'Iraq, seguit de Nigèria, l'Afganistan, el Pakistan i Síria.

5. **Quins elements faciliten la captació i radicalització d'algunes persones?**

Els factors que afavoreixen la captació i adoctrinament de persones són multifactorials, com ja hem comentat a l'activitat 1: baixa autoestima, necessitat de trobar un sentit a la vida, necessitat de donar resposta a qüestions existencials, crisi identitàries i d'arrelament o pertinença, creença en una missió suprema que els ha estat encomanada... La majoria dels experts coincideixen que els terroristes no són uns bojos descerebrats ni psicòpates. El terrorista, a diferència del psicòpata, no gaudeix amb el mal, simplement no creu que el que fa està malament. Es tracta de persones que han estat sotmeses mitjançant tècniques de manipulació psicològica. Els experts subratllen que "fan el que "creuen" que han de fer".

Els captadors aprofiten determinats esdeveniments, com poden ser els conflictes existents a l'Afganistan, l'Iraq o Txetxènia, per tal de provocar un sentiment d'odi entre les persones musulmanes donant lloc que algunes es converteixin en "musulmans renascuts". Aquests sentiments són estimulats pels propis reclutadors, però també per innumerables pàgines web i fòrums de xat. Els experts apunten algunes de les tècniques de manipulació psicològica que utilitzen els reclutadors: aïllar les persones del món exterior, crear un estat de dependència, eliminar el pensament crític, potenciar la identificació amb el grup i l'obediència a l'autoritat, interioritzar la necessitat de sacrifici i deshumanitzar l'adversari, els infidels occidentals.

Activitat 4 Anàlisi crítica del tractament dels atemptats per part dels mitjans de comunicació	60 minuts
<p>Finalitat</p> <p>Amb aquesta activitat l'alumnat ha de poder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Desenvolupar l'anàlisi crítica. • Valorar el tractament dels atemptats per part de diferents mitjans de comunicació. • Detectar als mitjans de comunicació prejudicis basats en estereotips o expressions que puguin portar a equívocs o estigmatitzar un col·lectiu. 	
<p>Descripció i desenvolupament</p> <p>El professor reparteix un seguit de fragments d'articles de premsa en què es tracten els atemptats de Catalunya i demana als alumnes que en facin una lectura acurada.</p> <p>Una vegada feta la lectura reflexiva dels tres documents, els alumnes han de respondre les preguntes plantejades i, en parelles, redactar un petit decàleg per al tractament ètic i responsable dels atemptats terroristes als mitjans de comunicació.</p>	
<p>Rol del docent</p> <ul style="list-style-type: none"> • Procurar un diàleg fluid i respectuós. • Facilitar les intervencions de tots els que hi vulguin participar. • Evitar intervencions molt llargues o fora del tema. • Aclarir conceptes relacionats sobre els dubtes i falses creences dels alumnes sobre aquests fets. 	
<p>Activitat 4. Anàlisi crítica del tractament dels atemptats per part dels mitjans de comunicació</p> <p>El paper dels mitjans de comunicació en la gestió de la informació davant situacions de crisi, com ara els atemptats ocorreguts a Barcelona i Cambrils el 17 d'agost, és cabdal per evitar que la població rebi missatges confosos, tendenciosos o mancats de rigor. Davant l'allau de notícies que ens arriben després de fets com aquests, és important contrastar la informació i ser crític amb els mitjans de comunicació abans de tenir una opinió o posicionament sobre els fets.</p> <p>Són moltes les imatges i missatges que han omplert les pàgines dels diaris i les diferents pantalles. Potser, d'entre totes, la següent és una de les més colpidores.</p> <div data-bbox="406 1532 1225 1989" data-label="Image"> </div> <p><i>Font: Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals</i></p>	

A continuació, us mostrem un seguit de fragments d'articles que es van publicar arran dels atemptats a Catalunya.

Analitzeu la imatge i feu una lectura reflexiva dels textos i, tot seguit, contesteu aquestes preguntes:

1. Quin missatge creieu que transmet la imatge?
2. Com valoreu en general el tractament mediàtic dels atemptats que es fa en els textos que heu llegit?
3. Quins exemples de prejudicis basats en estereotips trobeu en el contingut discursiu i gràfic d'aquestes notícies?
4. Quines expressions o termes considereu que poden portar a equívocs o estigmatitzar un col·lectiu?
5. En parelles, elaboreu un breu recull de principis que haurien de regir un tractament informatiu ètic i adequat dels atemptats als mitjans de comunicació.

Text 1

La comunitat musulmana es manifesta per condemnar els atemptats

Més de 2.500 persones i 148 entitats han sortit al carrer contra "la barbàrie i la desraó" dels terroristes

AGÈNCIES Barcelona ACTUALITZADA EL 21/08/2017 21:27

La comunitat musulmana de Catalunya s'ha manifestat aquesta tarda a Barcelona, acompanyada per més de 148 entitats i al voltant de 2.500 assistents, segons estimacions de la Guàrdia Urbana, per condemnar "la barbàrie i la desraó" dels terroristes que van atemptar a Barcelona i Cambrils dijous passat. La portaveu de la Fundació Ibn Battuta, Míriam Hatibi, ha llegit a la plaça Catalunya un manifest (que s'ha reproduït també en castellà i àrab), i ha assegurat que "tenim un veritable problema que no hem d'amagar" quan "un jove que ha nascut o ha arribat des de petit a Catalunya es rebel·la contra el seu país".

En aquest sentit, la comunitat musulmana ha cridat lemes com "Islam és pau", "Som musulmans, no criminals" i "Tots som Barcelona" durant tot el recorregut. Al manifest, els organitzadors també han demanat a les autoritats: "Parlem clarament de com afrontar el futur" per incloure aquests joves i que "sentin que Catalunya és la seva terra, de manera que siguin capaços de rebutjar qualsevol missatge radical o extremista".

"Els musulmans que vivim a Catalunya només podem donar les gràcies a Catalunya pel vostre suport, gràcies per venir avui, per voler acompanyar-nos en aquest moment tan important", ha expressat Chaib a l'escenari preparat a la plaça de Catalunya i des d'on ha partit la manifestació, que ha recorregut el tram de la Rambla on es va produir l'atropellament massiu. En acabar el recorregut, els organitzadors s'han dirigit fins a la plaça Sant Jaume, on han estat rebuts pel president de la Generalitat, Carles Puigdemont.

Font: http://www.ara.cat/societat/comunitat-musulmana-manifesta-condemnar-atemptats_0_1855014642.html

Text 2

Mohamed Houli Chemlal i Driss Oukabir romandran tancats a la presó.

El jutge Fernando Andreu decideix encertadament mantenir reclosos a la **presó incondicional** i sense fiança, als gihadistes islàmics Mohamed Houli Chemlal i a Driss Oukabir per estar directament involucrats en la preparació i execució dels criminals atemptats terroristes islàmics comesos a Cambrils i a Barcelona el passat dia 17 d'agost.

Concretament, Mohamed Houli era un dels tres terroristes que estaven a la casa ocupada il·legalment d'Alcanar on es preparaven els explosius i a on s'acumulaven més d'un centenar de bombones de gas butà i ferralla per a utilitzar-la com a metralla per a causar els majors danys a les persones innocents. Houli va resultar ferit de consideració, mentre els altres dos gihadistes islàmics, un era l'imam de Ripoll, van morir a resultes de la forta explosió que va destruir l'habitatge.

L'altre gihadista islàmic, Driss Oukabir, germà d'un dels terroristes musulmans abatuts a Cambrils per la policia, va ser el responsable de llogar una de les furgonetes que s'havien d'utilitzar per a realitzar els atropellaments massius a les dues ciutats catalanes.

Per als ciutadans i especialment, i molt en concret, per als familiars de les 16 víctimes mortals i dels ferits de diversa consideració que van caure a les urpes del terror criminal musulmà, no s'entendria la decisió de concedir la llibertat condicional a aquests gihadistes que demanen els seus advocats

Amb els seus antecedents i amb la seva declarada participació activa, si més no, en la preparació dels mortals atemptats, per a la seguretat de tots nosaltres, que estiguin tancats a la presó, és una garantia per a que aquest parell de musulmans radicalitzats, no tinguin una altra vegada ni mai més temptacions assassines cristianofòbiques.

Que la justícia no tingui presa per a deixar-los sortir al carrer com si res hagués passat, i com si res hagessin fet per a que el dia 17 d'agost s'executés la carnisseria que van cometre els seus amics gihadistes islàmics que, per sort de tots, ja deuen estar ben enterrats.

La perversitat humana i també la religiosa, sortosament sempre es paga tard o d'hora. Mai un acte criminal hauria de quedar impune sota cap pretext.

Font: *TarragonaDigital.cat*

Text 3

Terrorisme islàmic

MANUEL CASTAÑO

L'endemà de cada matança provocada per terroristes islàmics, s'alcen veus que protesten, amb arguments confessionals, per l'ús del terme "terrorisme islàmic". No deixarem de fer-lo servir. Entenem per terrorisme islàmic o islamista —o gihadisme, o islamofeixisme— el protagonitzat per individus que es reclamen de la fe islàmica. Sabem que el conductor del pròxim vehicle llançat contra la multitud, el pròxim assassí suïcida, el pròxim degollador de cristians que actuarà a Catalunya, no serà cap nihilista rus, cap catòlic irlandès, cap maoista peruà, serà un musulmà, reconegut com a tal entre els seus, lector de textos islàmics, freqüentador d'alguna mosquée, i que actuarà cridant "Allahu Akbar". Intentar fer creure que això no té res a veure amb l'islam és ridícul, perquè hi té molt a veure, i introduir en l'espai públic català el debat doctrinal sobre qui és un bon musulmà i qui no, solament té sentit com a maniobra de distracció. S'entén que els propagandistes de la fe islàmica intentin qualsevol ocasió per donar-ne una visió de cotó fluix, malgrat que la història la desmenteixi, però no pas que els altres ens adaptem submisament a unes categories que ens són alienes. La qüestió és que hi ha a Catalunya terrorisme islàmic, tant si en diem així com si no, tant si li tenim por com si no, perquè hi ha una guerra en curs contra tot Europa, protagonitzada per musulmans (bons o dolents) que fan servir arguments islàmics (bons o dolents) i que diuen que això és Al Andalus, i que on n'hi ha hagut, d'islam, n'hi ha de tornar a haver, i que si no n'hi ha hagut mai, doncs també.

Font: <http://www.elpuntavui.cat/opinio/article/8-articles/1226989-terrorisme-islamic.html>

Orientacions per al docent

Aquesta activitat pretén encoratjar l'esperit crític dels joves davant dels mitjans de comunicació, fent èmfasi en la necessitat de qüestionar els prejudicis basats en estereotips i els missatges que puguin portar a equívocs, falses idees o l'estigmatització d'un col·lectiu.

Tot seguit, us presentem una sèrie de reflexions que us poden orientar per guiar les respostes a les qüestions que s'han plantejat als alumnes.

1. *Quin missatge creus que transmet la imatge?*

Aquesta imatge, protagonitzada pels pares d'un nen, víctima de l'atemptat, i l'imam de Rubí, és un símbol de convivència i de rebuig a la violència. Transmet un missatge d'unitat, de germanor, de reconciliació i d'afecte, de la necessitat de trobar un sentit a un fet traumàtic. Representa, així mateix, la no consecució de l'objectiu que, a priori, és volia aconseguir amb l'atemptat, és a dir, la confrontació entre persones de diferents opinions i creences.

2. *Com valoreu en general el tractament mediàtic dels atemptats que es fa en els textos que heu llegit?*

Resposta oberta dels alumnes. El tractament mediàtic arran dels atemptats no sempre ha estat ètic i rigorós. S'ha d'informar de manera precisa i objectiva, evitant especular amb la informació i fent servir una terminologia aclaridora, neutra i no tendenciosa que pugui abocar els lectors a determinats posicionaments ideològics. És important també fer èmfasi en la difusió de les imatges per part dels mitjans de comunicació i de les xarxes socials, tenint present tant el dret d'informació dels ciutadans, com el dret a la intimitat de les víctimes, respectant en tot moment la dignitat de totes les persones.

Convé tenir present, també, que les paraules no són neutres. Cal tenir cura amb aquelles expressions que puguin portar a equívocs o estigmatitzar un col·lectiu.

3. *Quins exemples de prejudicis basats en estereotips trobeu en el contingut discursiu i gràfic d'aquestes notícies?*

- *El jutge... decideix, encertadament, mantenir en presó....* En aquesta frase es manifesta un judici de valor que no pertoca a un periodista, doncs no disposa de les eines o els coneixements legals per saber si la decisió és encertada o no.
- *No s'entendria la decisió de concedir la llibertat condicional a aquests gihadistes que demanen els seus advocats.* Aquest comentari justifica criteris no objectius de les decisions judicials.
- *...el pròxim degollador de cristians que actuarà a Catalunya, no serà cap nihilista rus, cap catòlic irlandès, cap maoista peruà, serà un musulmà...* En aquest fragment s'associa els practicants de la religió islàmica amb el terrorisme. Aquesta apreciació és clarament malintencionada. Les xifres de persones radicals dins la religió islàmica són d'uns 35.000 sobre un total de 1.570 milions de practicants a tot el món. A més a més, cerca la confrontació de les persones en funció de les seves idees o creences.
- *...els seus amics gihadistes islàmics, que per sort de tots, ja deuen estar ben enterrats.* Aquesta frase manifesta un desig personal del periodista que no aporta cap element informatiu, alhora que vincula la seva mort a la sensació de seguretat i alleujament.

4. *Quines expressions o termes considereu que poden portar a equívocs o estigmatitzar un col·lectiu?*

- L'expressió "**comunitat musulmana**" suggereix una separació de la població musulmana de la resta de la societat i, per tant, l'estigmatització d'aquest grup de persones.
- L'expressió "**terrorisme islàmic**" vincula el terme "terrorisme" a totes les persones que professen la religió islàmica. En comptes de parlar de "terrorisme islàmic" es recomana fer servir el nom del grup terrorista que reivindica els atemptats. Així doncs, quan ens referim als atemptats de Barcelona i Cambrils parlarem del terrorisme del grup terrorista ISIS o bé de l'autoproclamat Estat Islàmic.
- L'expressió "**urpes del terror criminal musulmà**" estableix una relació negativa i tendenciosa entre un acte criminal i les persones que professen la religió islàmica.

5. *En parelles, elaboreu un breu recull de principis que haurien de regir un tractament informatiu ètic i adequat dels atemptats als mitjans de comunicació.*

Per orientar els alumnes, obrirem un debat deontològic sobre temes com ara el dret a la intimitat, la funció social del periodisme, l'objectivitat a l'hora d'informar o el sensacionalisme. És important que els joves sàpiguen establir quina és la línia vermella que delimita el que es pot i no es pot mostrar i que valorin algunes de les fotografies publicades a les portades dels diaris i a les xarxes socials després dels atemptats terroristes. Recordarem als alumnes que han de redactar un breu recull de principis bàsics per al tractament

Activitat didàctica per a l'alumnat	Nivell	Guia per al professor
17-A Barcelona i Cambrils	Secundària	Pàgina 12

de la informació sobre els atemptats, fent servir frases curtes i un llenguatge senzill.

Us en proposem alguns:

Pel que fa a textos:

- Evitar expressions que incitin a l'odi.
- No utilitzar termes que puguin provocar equívocs.
- No fer servir termes que estigmatitzin un col·lectiu.
- Evitar argumentacions que contraposin "nosaltres/ells".
- Oferir una informació precisa i contrastada.
- No caure en generalitzacions i desqualificacions.
- No caure en els prejudicis basats en estereotips.

Pel que fa a imatges:

- Respectar el dret a la intimitat, amb el màxim respecte a la dignitat de les persones.
- Tractar de manera respectuosa el dolor de les persones.
- Respectar el dret a l'anonimat de les víctimes d'actes de violència.
- No difondre imatges que incitin a la violència o la justifiquin.

Buscar l'equilibri entre els fets reals, els aspectes emocionals (personals) i relacionals (de suport de grup).

Activitat 5

Proposem un acte d'homenatge a les víctimes i de rebuig a la violència

30
minuts

Totes les persones del centre volem retre homenatge a les víctimes dels atemptats i, a la vegada, manifestar el nostre rebuig a la violència. Cal pensar quina és la millor manera de fer aquest acte, per això us proposem la següent dinàmica:

1. Distribuiu-vos en grups de quatre o cinc alumnes.
2. A cada grup, nomeneu un moderador o moderadora per donar la paraula als seus membres i un o una portaveu que presentarà les vostres millors idees.
3. Feu una pluja d'idees de les accions que es podrien realitzar. Anoteu-les totes. Totes són vàlides!
4. Una vegada feta la pluja d'idees, cadascú de vosaltres ha de subratllar la proposta que li sembla més adient.
5. Discutiu quines heu seleccionat i trieu l'opció de grup que presentareu a la resta de companys de la classe.
6. El o la portaveu exposa les idees proposades i seleccionades pel grup.
7. Entre tota la classe decidim quina proposta farem a la comissió organitzadora del centre.

Un cop la classe té una proposta d'acte d'homenatge a les víctimes i de rebuig a la violència, el delegat/da o representant en farà la proposta a la comissió organitzadora.

Propostes d'acte d'homenatge a les víctimes i de rebuig a la violència:

Idees clau

- Els atemptats han generat inseguretat, por i molts interrogants. Ens confronten amb la finitud i ens fan pensar en el sentit de l'existència. Parlar-ne i explicar el que sentim ens pot ajudar no només a entendre allò que ens passa sinó també a créixer i aprendre d'aquesta situació crítica i fer-nos millors ciutadans.
- Ningú té dret a imposar les seves idees mitjançant la violència o la coacció. Cal condemnar sempre qualsevol acte terrorista i donar suport a qui el pateix.
- No podem caure en els prejudicis basats en estereotips. No podem etiquetar tot un col·lectiu, en aquest cas el musulmà, pels atacs terroristes protagonitzats per alguns en nom de la seva religió.
- Totes les religions promouen la fraternitat entre les persones. Representants de totes les religions van condemnar els atemptats terroristes.
- La informació que arriba a les nostres mans sobre els atemptats no sempre és fiable; cal contrastar-la abans de tenir una opinió o posicionament sobre els fets.
- Les paraules no són neutres. Cal tenir cura amb aquelles expressions que puguin portar a equívocs o a estigmatitzar un col·lectiu.
- Les conductes d'islamofòbia i de radicalització islamista que generen els atemptats potencien els interessos d'aquests grups terroristes que veuen així com la societat es polaritza -entrant en una espiral que es retroalimenta- i com es trenca la convivència.
- Només des del diàleg, la defensa dels drets humans i els valors democràtics, i el reconeixement de la diferència com un element de creixement, podem entre tots construir un país millor.

Aquesta activitat didàctica ha estat elaborada per la
Direcció General d'Atenció a la Família i Comunitat Educativa
del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya
disponible sota la llicència Creative Commons BY-NC-SA.

Activitat didàctica per a l'alumnat	Nivell	Guia per al professor
17-A Barcelona i Cambrils	Secundària	Pàgina 14